

คำชี้แจง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เรื่อง “แดนดิน...ถิ่นเฮไล” กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระประวัติศาสตร์) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ได้จัดทำขึ้นโดยกำหนดตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหา ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยมีการเฉลยคำตอบไว้ท้ายเล่ม จึงกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนรู้จำนวน ๑๒ ชั่วโมง

เล่มที่ ๑	เยือนถิ่น...เฮไล	จำนวน ๒	ชั่วโมง
เล่มที่ ๒	ภูมิใจในประวัติศาสตร์	จำนวน ๒	ชั่วโมง
เล่มที่ ๓	ธรรมชาติ งามล้ำ	จำนวน ๒	ชั่วโมง
เล่มที่ ๔	วัฒนธรรม งามหลาย	จำนวน ๒	ชั่วโมง
เล่มที่ ๕	เลื่อมใส พุทธสถาน	จำนวน ๒	ชั่วโมง
เล่มที่ ๖	สืบสาน ตำนาน เฮไล	จำนวน ๒	ชั่วโมง
เล่มที่ ๗	ยิ่งใหญ่ ประเพณี	จำนวน ๒	ชั่วโมง

นักเรียนสามารถศึกษาเนื้อหาและประเมินผลการเรียนได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนด ดังนี้

๑. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้
๒. ศึกษาเนื้อหาสาระ
๓. ทำกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้
๔. ตรวจสอบคำตอบ
๕. บันทึกผลการทำกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้
๖. รวบรวมผลงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกและอธิบายเอกลักษณ์ของจังหวัดเลยได้
๒. บอกที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดเลยได้
๓. อธิบายลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเลยได้
๔. ระบุและบอกความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดเลยได้
๕. อธิบายความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ในท้องถิ่นจังหวัดเลยได้
๖. นำเสนอแนวทางการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรและกลุ่มชาติพันธุ์ในท้องถิ่นตนเองได้

เยือนถิ่น...เซไล

จาก...เมืองเซไล.....สู่...เมืองเลย

ผู้คนต่างเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่เมืองเลยปัจจุบัน คือ ผู้คนที่อพยพมาจากเมืองหลวงพระบาง แล้วมาตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำเลย และชื่อเมืองเรียกตามภาษาท้องถิ่น คือ **“เมืองเซไล”** หรือ บ้านทรายขาว อำเภอวังสะพุง แล้วเรียกตัวเองว่า **ชาวไทเลย** ซึ่งชื่อเมืองเซไลนี้ เพี้ยนเสียงมาเป็น “เมืองเลย” ปัจจุบัน

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดเลย

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดเลยเป็นภาพพระธาตุศรีสองรัก ลักษณะอุเทสิกเจดีย์ สร้างเป็นอนุสรณ์การปักปันเขตแดนในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา กับพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชแห่งกรุงศรีสัตนาคนหุต(เวียงจันทน์) ก่อสร้างเมื่อพ.ศ. ๒๑๐๓ สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๑๐๖ ตั้งอยู่วัดพระธาตุศรีสองรัก

คำขวัญประจำจังหวัด

“เมืองแห่งทะเลภูเขา สุดหนาวในสยาม ดอกไม้งามสามฤดู
ถิ่นที่อยู่อาศัยสงบสุข มั่นคงความสะอาด”

ความหมายของคำขวัญของจังหวัดเลย ภูมิประเทศของจังหวัดเลย เกิดจากการเคลื่อนตัวทชุดลงของเปลือกโลก เป็นเวลาหลายร้อยล้านปีมาแล้ว เกิดภูเขาลดหลั่นกันมากมาย เป็นเขาที่มีพื้นที่ราบหลายแห่ง (Table Land) เกิดพันธุ์ไม้หายากพันธุ์ จากการศึกษาภูมิประเทศลาดเอียงไปทางเหนือจึงทำให้อากาศแผ่ปกคลุมหนาวเย็น เพราะไม่มีแนวเขาสูงกั้น

ต้นไม้ประจำจังหวัดเลย

สนสามใบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pinus kesiya* Royle ex Gordon

ชื่อวงศ์ PINACEAE

ดอกไม้ประจำจังหวัดเลย

ดอกรองเท้านารีเหืองเลย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Paphiopedilum hirsutissimum*

ชื่อวงศ์ ORCHIDACEAE

๑. สถาปณมิตศาสตร์

สภาพภูมิประเทศ

จังหวัดเลย ตั้งอยู่เหนือสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในแนวเทือกเขาเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ประมาณ ๑๑,๔๒๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๑๔๐,๐๐๐ ไร่ จัดว่าเป็น จังหวัดขนาดกลาง ลักษณะรูปร่างของพื้นที่จังหวัดคล้ายกับกะทะใบปัด ปัจจุบันที่ตั้งของจังหวัด นับเป็นศูนย์กลางการคมนาคมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับ ภาคเหนือ เรียกได้ว่าเป็น ประตูสู่ล้านนา และในอนาคตจะเป็นประตูสู่ล้านช้างด้วย

จังหวัดเลยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางรถยนต์ประมาณ ๕๒๐ กิโลเมตร มีชายแดนติดต่อกับประเทศลาวและจังหวัดใกล้เคียง ๖ จังหวัดดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศลาว โดยมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองเป็นแนวพรมแดน

ทิศตะวันออก ติดต่ออำเภอสังขละบุรี จังหวัดหนองคาย อำเภอหนองคาย และอำเภอโนนสูง
จังหวัดอุดรธานี อำเภอสุวรรณคูหา อำเภอโนนสูงและอำเภอศรีบุญเรือง
จังหวัดหนองบัวลำภู

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภออุทุมพรพิสัยและอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดหนองบัวลำภู
อำเภอโนนสูงและอำเภอหนองบัว จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอชาติตระการและอำเภอนคร จังหวัดพิษณุโลก

แผนที่จังหวัดเลย

ที่มา : <http://www.loei.go.th>

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นภูเขาสูง และล้อมรอบด้วยภูเขาสลับซับซ้อน ลดหลั่นเรียงรายกันมีลักษณะคล้ายคลื่นทะเล ตัวจังหวัดมีภูเขาล้อมรอบคล้ายกะทะใบบัว มีความสูงประมาณ ๔๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล แบ่งภูมิประเทศออกเป็น ๓ เขต คือ

เขตภูเขาสูง อยู่บริเวณด้านทิศตะวันตก ได้แก่ บริเวณอำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้วและอำเภอท่าลี่ มีพื้นที่การเพาะปลูกน้อย มีประชากรอาศัยอยู่น้อย

ชื่อภาพ : อุทยานแห่งชาติภูเรือ จ. เลย

ที่มา : <http://www.ท่องเที่ยวไทย.com>.

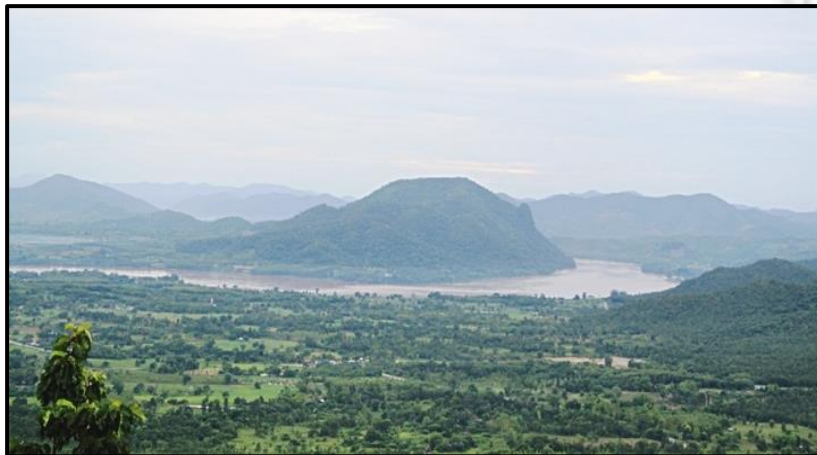
เขตที่ราบเชิงเขา อยู่บริเวณทางด้านทิศใต้และทิศตะวันออก ได้แก่ อำเภอภูกระดึง ถึงอำเภอเอราวัณ อำเภอนาดูน อำเภอหนองหาน อำเภอภูหลวง อำเภอปากชม ถึงอำเภอหนองหิน เป็นเขตที่มีภูเขาไม่สูงมากนัก มีที่ราบเชิงเขาพอที่จะทำการเพาะปลูกได้บ้าง มีประชากรอาศัยอยู่มากกว่าเขตภูเขาสูง

ชื่อภาพ : อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อ.ภูกระดึง จ.เลย

ที่มา : <https://th.wikipedia.org>.

เขตที่ราบลุ่ม อยู่บริเวณลำน้ำเลย และลำน้ำโขง ได้แก่ บริเวณอำเภอวังสะพุง อำเภอเมืองเลย และอำเภอเชียงคาน มีพื้นที่สำหรับการเกษตรมาก ดินอุดมสมบูรณ์ มีประชากรอยู่หนาแน่นมากกว่าเขตอื่น

ชื่อภาพ : ภูทอก อ.เชียงคาน จ. เลย

ที่มา : <http://www.bloggang.com>

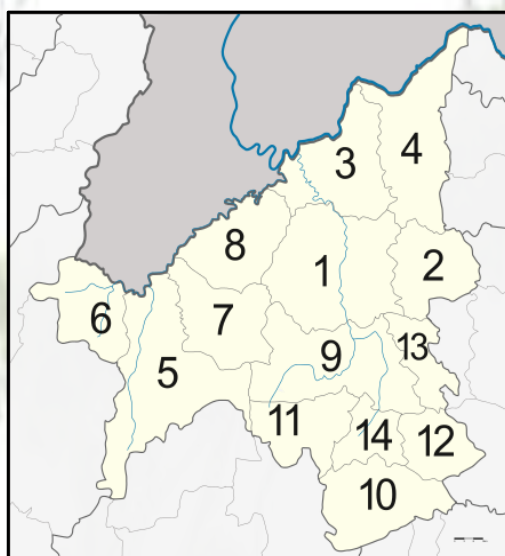
ลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดเลยตั้งอยู่ในเทือกเขา อุณหภูมิอย่างมากเมื่อเทียบกับส่วนที่เหลือของประเทศไทยอาจจะร้อนมากในฤดูร้อนอุณหภูมิสูงถึง ๔๓.๓ องศาเซลเซียส (เมษายน) ในฤดูหนาว (ธันวาคม) อุณหภูมิสามารถติดลบ ๑.๓ องศาเซลเซียสในเวลากลางคืน

๒. การปกครองของจังหวัดเลย

การปกครองส่วนภูมิภาค การปกครองแบ่งออกเป็น ๑๔ อำเภอ

๘๘ ตำบล ๘๔๐ หมู่บ้าน

๑. อำเภอเมืองเลย	๘. อำเภอวังสะพุง
๒. อำเภอนาดัง	๑๐. อำเภอภูกระดึง
๓. อำเภอเชียงคาน	๑๑. อำเภอภูหลวง
๔. อำเภอปากชม	๑๒. อำเภอผาขาว
๕. อำเภอด่านซ้าย	๑๓. อำเภอเอราวัณ
๖. อำเภอนาแห้ว	๑๔. อำเภอหนองหิน
๗. อำเภอภูเรือ	
๘. อำเภอท่าลี่	

ชื่อภาพ : แผนที่จังหวัดเลย

ที่มา : <https://pantip.com>

การปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองแบ่งออกเป็น ๒ เทศบาลเมือง และ ๒๗ เทศบาลตำบล

อำเภอเมืองเลย - เทศบาลเมืองเลย - เทศบาลตำบลนาอ้อ - เทศบาลตำบลน้ำสวย - เทศบาลตำบลนาอาน - เทศบาลตำบลนาโปล่ง - เทศบาลตำบลนาดินดำ	อำเภอนาดัง - เทศบาลตำบลนาดัง - เทศบาลตำบลนาดอกคำ อำเภอเชียงคาน - เทศบาลตำบลเชียงคาน - เทศบาลตำบลเขมแก้ว - เทศบาลตำบลธาตุ	อำเภอปากชม - เทศบาลตำบลเชียงกลม - เทศบาลตำบลปากชม - เทศบาลตำบลคอนสา อำเภอด่านซ้าย - เทศบาลตำบลด่านซ้าย - เทศบาลตำบลศรีสองรัก
อำเภอนาแห้ว - เทศบาลตำบลนาแห้ว อำเภอภูเรือ - เทศบาลตำบลภูเรือ - เทศบาลตำบลร่องจิก อำเภอท่าลี่ - เทศบาลตำบลท่าลี่	อำเภอมังสะพุง - เทศบาลเมืองวังสะพุง - เทศบาลตำบลปากปวน - เทศบาลตำบลศรีสงคราม อำเภอภูกระดึง - เทศบาลตำบลภูกระดึง อำเภอภูหลวง	อำเภอผาขาว - เทศบาลตำบลท่าช้างคล้อง - เทศบาลตำบลโนนปอแดง อำเภอเฝ้าไร่ - เทศบาลตำบลผาอินทร์แปลง - เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอหนองหิน - เทศบาลตำบลหนองหิน

ชื่อภาพ : แผนที่ยังหวัดเลย
ที่มา : <http://www.loei.go.th>

๓. ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรดิน โดยธรรมชาติแล้วดินในจังหวัดเลยมีความอุดมสมบูรณ์ได้ทั้งดินนาและดินไร่

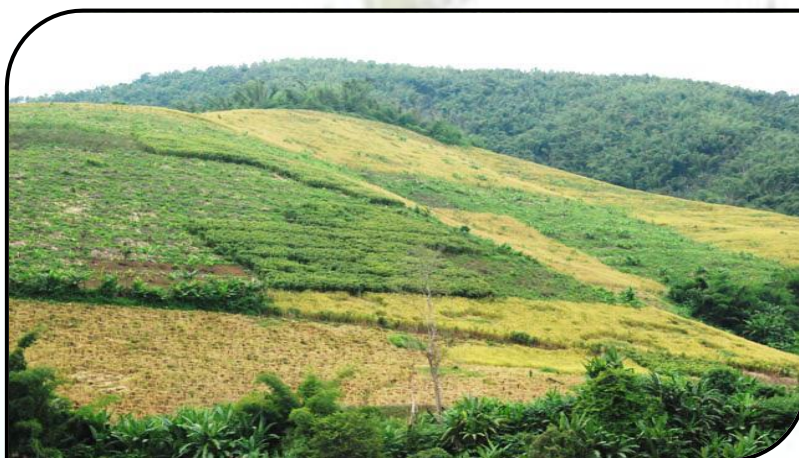
ปัญหาการชะล้าง และการพังทลายของหน้าดิน มักเกิดขึ้นกับดินในบริเวณที่มีความลาดชันสูง เช่น บริเวณเชิงเขาหรือเนินเขา ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้ช่วยปกคลุมหน้าดินเอาไว้ แต่เมื่อมีการแผ้วถางป่าเพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำการเพาะปลูก ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ การชะล้างและพังทลายของหน้าดิน ทำให้เกษตรกรต้องบุกเบิกแผ้วถางพื้นที่ป่าออกไปอีก

ปัญหาน้ำดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ คือ ฝวดินตื้น ทำให้เกิดปัญหาในการนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เป็นอุปสรรคการเจริญเติบโตของรากพืช และมีปัญหาในการไถพรวนดิน แต่หน้าดินที่ตื้นดังกล่าวเหมาะในการใช้เป็นทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์

ชื่อภาพ : ทรัพยากรดินเชิงเขา จ.เลย

ที่มา : <https://thanaphon3645.wordpress.com>

ชื่อภาพ : การเกษตรเชิงเขา จ.เลย

ที่มา : <http://www.oocities.org/suksaloei/Amazingloe.htm>

ทรัพยากรน้ำ จังหวัดเลยมีแหล่งน้ำที่เป็นแม่น้ำธรรมชาติพอที่จะให้ประชาชนได้ใช้
อุปโภคและบริโภคหลายสายด้วยกัน กระจายกันอยู่ในเขตอำเภอต่างๆ เช่น

อำเภอเมืองเลย	มีลำน้ำหมัน	ลำน้ำอ้าย	ลำน้ำเลย
อำเภอดงชะพง	มีลำน้ำม่วง	ลำน้ำฮอย	ลำน้ำสาย
อำเภอด่านซ้าย	มีลำน้ำหมัน	ลำน้ำพุง	ลำน้ำป่าสัก
อำเภอภูเรือ	มีลำน้ำสาม	ลำน้ำข้าวหมัน	
อำเภอนาแห้ว	มีลำน้ำพืง	ลำน้ำแพร่	ลำน้ำหู่
อำเภอท่าลี่	มีลำน้ำคาน		
อำเภอปากชม	มีลำน้ำชม	ลำน้ำสงาว	ลำน้ำมั่ง
อำเภอภูกระดึง	มีลำน้ำพอง	ลำน้ำพองโก	

แม่น้ำสายหลัก ที่สำคัญของจังหวัดเลย มีอยู่ ๖ สายคือ

แม่น้ำโขง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาโนที่ราบสูงธิเบต เป็นแม่น้ำนานาชาติที่กั้นเส้น
พรมแดนระหว่างจังหวัดเลยกับประเทศลาว ตรงบริเวณอำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม มี
ความยาวประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร

ชื่อภาพ : แม่น้ำโขง บริเวณอำเภอเชียงคาน จ.เลย

ที่มา : <https://www.thetrippacker.com>

แม่น้ำเหือง ต้นน้ำเกิดจากภูเมี่ยงในประเทศลาว แล้วไหลลงมาเป็นแนวแบ่งเขตประเทศไทยกับประเทศลาว ผ่านอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย และอำเภอท่าลี่ แล้วไหลไปบรรจบแม่น้ำโขงที่บ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน มีความยาวประมาณ ๑๔๐ กิโลเมตร มีลำน้ำสาขาที่สำคัญคือ ลำน้ำหมัน ลำน้ำसान และลำน้ำคาน

ชื่อภาพ : แม่น้ำเหือง บริเวณอำเภอท่าลี่ จ.เลย

ที่มา : <https://www.thetrippacker.com>

แม่น้ำพอง มีต้นกำเนิดจากภูกระดิงไหลผ่านอำเภอภูกระดิง จังหวัดเลย อำเภอคำชะโนด จังหวัดอุดรธานี อำเภอภูผาม่าน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น และอีกหลายจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ชื่อภาพ : แม่น้ำพอง บริเวณอำเภอภูกระดิง

<http://kanchanapisek.or.th>

แม่น้ำเลย ต้นน้ำเกิดจากภูหลวง ทางด้านทิศตะวันตกของเทือกเขา ในตอนต้นน้ำชาวบ้านเรียกว่า *เลยวังไซ* เพราะน้ำใสสะอาดมาก จากนั้นไหลผ่านอำเภอภูหลวง อำเภอวังสะพุง อำเภอเชียงคาน มีความยาวประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร มีลำน้ำสาขา คือ ลำน้ำสวย ลำน้ำหมัน และลำน้ำสาย

ชื่อภาพ : แม่น้ำเลย บริเวณอำเภอยังสะพุง จ.เลย
ที่มา : <https://th.wikipedia.org>

แม่น้ำป่าสัก มีต้นกำเนิดจากกลุ่มเทือกเขาภูหลวงทางทิศตะวันตกบริเวณอำเภอด่านซ้าย แล้วไหลผ่านเขตอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ และไหลผ่านพื้นที่ภาคกลางของหลายจังหวัด ก่อนไหลไปบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยา ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อภาพ : แม่น้ำป่าสัก บริเวณอำเภอด่านซ้าย จ.เลย
ที่มา : <https://th.wikipedia.org>

แม่น้ำห่มัน มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสุวรรณคีรีไหลผ่านอำเภอเมืองเลย แล้วไหลไปบรรจบแม่น้ำเลยที่บ้านกกม่วงสี อำเภอเมืองเลย มีความยาวของสายน้ำ ๓๕ กิโลเมตร

ชื่อภาพ : แม่น้ำห่มัน บริเวณอำเภอเมืองเลย จ.เลย

ที่มา : <http://www.skyscrapercity.com>

ทรัพยากรป่าไม้

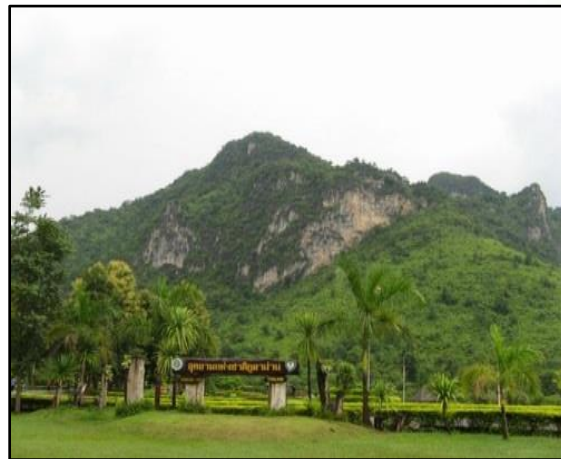
จังหวัดเลยมีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ ๗,๘๘๕ ตารางกิโลเมตร ๔,๘๓๔,๐๐๐ ไร่ สภาพป่าเป็นป่าดงดิบค่อนข้างสมบูรณ์ ณ ความสูงตั้งแต่ ๖๐๐-๑,๓๓๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล และเป็นป่าเบญจพรรณและป่าไม้เต็งรัง ณ ความสูง ๓๐๐-๖๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ไม้ยาง ไม้มะค่าโมง ไม้ตะเคียนทอง ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้เต็งรัง ไม้ตะแบก และอื่น ๆ

ปัจจุบันพื้นที่ป่าถูกเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม จากที่เคยกำหนดไว้ประมาณร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่จังหวัด เหลือพื้นที่ป่าไม้สมบูรณ์เพียงประมาณร้อยละ ๒๘ ของพื้นที่จังหวัด หรือประมาณ ๑,๐๓๔,๐๐๐ ไร่

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ ได้มีกำหนดพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ในจังหวัดเลยมีป่าสงวนแห่งชาติอยู่ ๒๐ แห่งพื้นที่ประมาณ ๔,๓๕๒,๐๐๐ ไร่ และพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ๖ แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูเรือ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน อุทยานแห่งชาตินาแห้ว และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

ชื่อภาพ : อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
ที่มา : <http://www.paiduaykan.com>

ชื่อภาพ : อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน
ที่มา : <http://www.paiduaykan.com>

ชื่อภาพ : อุทยานแห่งชาติผานาน้อย
ที่มา : <http://www.paiduaykan.com>

ชื่อภาพ : เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง
ที่มา : <http://www.paiduaykan.com>

๔. ประชากร

จังหวัดเลย มีคนพื้นเมืองที่มีเชื้อชาติไทยซึ่งเรียกตัวเองว่า ไทเลย เป็นกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ที่สุด นอกจากนี้ก็มีคนเชื้อชาติจีน ชาวเขา ไทดำ ไทพวน

วิถีชีวิตของคนเมืองเลย จะมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ยึดถือประเพณีแบบชาวไทยภาคอีสาน และหลวงพระบาง ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา รองลงมาคือ คริสตศาสนา และศาสนาอิสลาม ตามลำดับ

คริสตศาสนา ได้แพร่เข้าสู่จังหวัดเลย เมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๖ เป็นคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก มีผู้ศรัทธาอยู่ ณ บ้านหนองผักก้าม บ้านบุโฮม และบ้านศรีฐาน เป็นต้น มีการเปิดโรงเรียนของศาสนาคริสต์ ขึ้นสองแห่งคือ โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเลย เปิดสอนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา และโรงเรียนมหาไถ่ท่าบอง เปิดสอนในระดับเดียวกัน

ศาสนาอิสลาม เข้าสู่จังหวัดเลย ในช่วงหลังปี พ.ศ.๒๔๙๖ ชาวอิสลามคนแรกที่เข้ามาอยู่ในจังหวัดเลยชื่อ คาน ได้เข้ามาค้าขายเมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๐ ชาวอิสลามในจังหวัดเลย ส่วนใหญ่มาจากศรีลังกาและปากีสถาน ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเลี้ยงวัว ควาย แพะ ทำสวนและขายของหาบเร่ ได้แต่งงานกับคนในท้องถิ่น และค่อยๆ ซึมซับวิถีชีวิตของชาวไทย แต่ก็ยังคงมีวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่ศรัทธา ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ดำรงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของตนไว้อย่างเหนียวแน่น ยึดหลักปฏิบัติ ๕ ประการ เช่นเดียวกับชาวอิสลามกลุ่มอื่นๆ ปัจจุบันชาวอิสลามในจังหวัดเลย มีอยู่ประมาณ ๒๐ หลังคาเรือน ส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภอเมืองเลยและอำเภอกาฬสินธุ์ แต่ทุกวันศุกร์ชาวอิสลามที่อาศัยอยู่ประปรายในอำเภออื่นๆ จะต้องไปชุมนุมกันเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา ตามประเพณีที่มีสืบทอดในอำเภอเมืองเลย

ภาษาพูด ที่ชาวเลยใช้เป็นภาษาถิ่นที่เรียกว่า ภาษาเลย ส่วนภาษาเขียนในอดีตใช้อักษรไทยน้อยและอักษรธรรม ซึ่งในปัจจุบันมีผู้อ่านและเขียนได้ไม่มากนัก

ผังคีย์บอร์ด อักษรไทยน้อย (Mode EN)											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	-	=
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔
Q	W	E	R	T	Y	U	I	O	P	[	]
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔
A	S	D	F	G	H	J	K	L	:	"	
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔
Z	X	C	V	B	N	M	.	.	/		
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔

ผังคีย์บอร์ดอักษรธรรมอีสาน (mode EN)											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	-	=
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔
Q	W	E	R	T	Y	U	I	O	P	[	]
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔
A	S	D	F	G	H	J	K	L	:	"	
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔
Z	X	C	V	B	N	M	.	.	/		
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔

ผังคีย์บอร์ดอักษรธรรมอีสาน (mode TH)											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	-	=
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔
Q	W	E	R	T	Y	U	I	O	P	[	]
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔
A	S	D	F	G	H	J	K	L	:	"	
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔
Z	X	C	V	B	N	M	.	.	/		
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒
๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔

ชื่อภาพ : อักษรธรรม

ที่มา : <http://www.isan.clubs.chula.ac.th>

กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเลย นอกจากชาวไทยเลยแล้วยังมีชนชาติพันธุ์ต่างๆ อาศัยอยู่ที่สำคัญคือ

กลุ่มชนเชื้อสายไทย เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนพื้นเมืองเลย โดยตั้งถิ่นฐานอยู่ปะปนกัน เข้ามาอยู่ในเขตจังหวัดเลยนานมาแล้ว มีอยู่สามกลุ่มคือ กลุ่มไทดำ ไทพวน และไทใต้

ชาวไทดำ ชาวไทดำอพยพมาจากแคว้นพวนในประเทศลาวปัจจุบันเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๗ เมื่อพวกฮ่อ ยกกำลังมาตีเมืองเชียงขวาง ซึ่งเป็นหัวเมืองสำคัญในแคว้นพวน จึงได้ขอความช่วยเหลือมายังไทย ทางไทยได้ส่งกำลังไปปราบฮ่อ โดยมีพระยาภูธราภัยเป็นแม่ทัพ เมื่อปราบฮ่อเสร็จแล้ว ไทยได้ให้นโยบายอพยพผู้คนจากแคว้นพวนเข้ามายังประเทศไทย โดยนำมายังกรุงเทพฯ ภายหลังพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ไปตั้งถิ่นฐานที่บ้านหมี คลองสนามแจง จังหวัดลพบุรี ต่อมาเจ้าเมืองบริรักษ์มากราบทูลของราษฎรกลับไปเมืองขวางตามเดิม โดยเริ่มอพยพลงมาตามเส้นทางเรื่อยๆ จนได้มาพักที่บ้านน้ำก้อใหญ่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ ต่อมาชาวไทยดำกลุ่มหนึ่ง ได้เดินทางข้ามแม่น้ำโขง ไปยังบ้านน้ำกุ่ม แขวงเวียงจันทน์ แต่ในขณะนั้นเขตเวียงจันทน์มีปัญหาการเจรจากับฝรั่งเศส ไทดำจึงข้ามแม่น้ำโขง แล้วมาตั้งหมู่บ้านที่ตาดซ้อ ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน อยู่ได้ระยะหนึ่ง ต่อมาจึงได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านนาเบน จากนั้นได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานถาวรที่หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๘ มี ๑๕ ครอบครัว ปัจจุบันชาวไทดำ มีจำนวน ๘๒๕ ครอบครัว มีอาชีพส่วนใหญ่ทางการเกษตรกรรม

ชื่อภาพ : ชาวไทดำบ้านนาป่าหนาด

ที่มา : <http://ctthailand.net>

บ้านเรือน ชาวไทดำมีลักษณะแตกต่างจากบ้านโดยทั่วไป ตัวบ้านยกพื้นสูง นิยมทำห้องเดียว มีระเบียงหรือชานยื่นออกมาไว้สำหรับนั่งเล่น หลังคาเป็นหน้าจั่ว อยู่ด้านบน แต่มีชายคาเป็นวงกลม รอบตัวบ้านมุงด้วยหญ้าคา ตัวบ้านสร้างด้วยไม้ไผ่ทั้งหลังไม่มีหน้าต่าง มีเพียงประตูทางเข้าด้านหน้าและด้านหลัง ฝาบ้านทำด้วยไม้ไผ่ทั้งสี่ด้านพื้นบ้านปูด้วยลำไม้ไผ่ ใต้ถุนบ้านปูด้วยฟากที่ทำจากไม้ทุบ เสาค้ำไม้เนื้อแข็ง เป็นต้น บันไดทำด้วยลำไม้ไผ่ โดยพาดไว้บริเวณด้านหน้าและด้านหลังของตัวบ้าน

ชื่อภาพ : ลักษณะบ้านเรือนของชาวไทดำ

ที่มา : <http://ctthailand.net>

วิถีชีวิตของชาวไทดำ จะมีระเบียบแบบแผนเป็นของตนเอง ซึ่งอยู่บนบรรทัดฐานของความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ เช่น ความเชื่อ เรื่องผีเรือน ความเชื่อเกี่ยวกับหมอรักษา หรือเจ้าบ้าน (พระเสื้อเมือง) เมื่อมีคนตายทุกบ้าน จะหยุดทำงานจนกว่าจะนำคนตายไปป่าช้าเรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มทำงานใหม่ ในงานศพจะไม่มีพระสงฆ์มาเกี่ยวข้อง เพราะถือว่าพระกับผีไม่ถูกกัน นิยมฝังศพมากกว่าเผา

- พิธีเสนเรือน คือ การเซ่นผีบ้าน ผีเรือน ผีบรรพบุรุษ เชื่อว่าทำให้ผีไม่อดอยาก อันจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ลูกหลาน

- พิธีแต่งงาน เมื่อฝ่ายชายขอพ่อแม่ฝ่ายหญิง ฝ่ายชายจะทำการสู่ขอ โดยใช้เพียงหมากพลู เท่านั้น ถ้าพ่อแม่ฝ่ายหญิงรับไว้ ก็เป็นอันว่าตกลงสาวให้

ปีใหม่ของคนชาวไทยดำ จะจัดขึ้นในเดือนสิบเรียกประเพณีปาดตง นอกจากนั้นไทดำยังมีการเล่นที่สืบทอดกันมาช้านาน เป็นการแสดงความเคารพต่อหม่อมดประจำหมู่บ้าน ซึ่งจะมีเครื่องดนตรี ประกอบด้วย ปี่ปู้ปู้ ฟางชาด เรียกการเล่นนี้ว่า *แซปาง* มักมีการแสดงในวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๓ และเดือน ๖

ชื่อภาพ : การแสดงแซปาง

ที่มา : <https://sites.google.com>

การแต่งกาย ผู้ชายสวมเสื้อที่ทอด้วยผ้าสีดำแขนกระบอก ผ่าหน้าอก ติดกระดุมเงิน ๑๑ เม็ด ลักษณะกระดุมเป็นรูปผักบุง ตัวเสื้อผู้ชายยาวกว่าเสื้อผู้หญิง มีกระเป๋าทรงชายล่าง ด้านหน้าทั้งสองข้าง ทางเกงขายาว คล้ายกางเกงจีน ใช้ผ้าสีดำเข็ม ผู้หญิงจะใส่เสื้อสีดำคอกลม ผ่าหน้าแขนกระบอก ติดกระดุมเป็นรูปผีเสื้อ นุ่งผ้าซิ่นที่ทอเป็นลายพื้นเมือง นิยมโพกศีรษะด้วยผ้าที่ทอด้วยฝ้ายย้อมมีสีดำ กว้างประมาณ ๔๐ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๒๐ เซนติเมตร ชายผ้าปักด้วยด้ายสีเป็นลวดลายต่างๆ รองเท้า ทั้งชายและหญิงใช้รองเท้าไม้ยกพื้นสูงแบบคืบ

ชื่อภาพ : การแต่งกายของชาวไทยดำ

ที่มา : <http://www.museumthailand.com>

อาหาร สำหรับของชาวไทดำ ประกอบด้วย ผักและน้ำพริกคือ แจ่วดอด หรือ แจ่วดำ ทำจากใบบอนคั้น ไม่ค่อยนิยมกินเนื้อสัตว์ ชาวไทดำจึงคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม แทบไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ชื่อภาพ : แจ่วดอด หรือ แจ่วดำ อาหารชาวไทดำ
ที่มา : <http://www.thaisongdam.com>

ชาวไทพวน ได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่บ้านบุชมและบ้านกลาง อำเภอเชียงคาน จากถิ่นฐานเดิมที่เมืองเตาไห หลวงพระบาง ประเทศลาว เมื่อครั้งพวกจีนฮ่อ กลา เวียง รุกราน เมืองเตาไห

ชาวไทพวนมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย แบบสังคมชนบททั่วไป มีอาชีพเกษตรกรรม การทอผ้า การตีเหล็ก การทำเครื่องเงิน เครื่องทอง ภาษาที่ใช้คล้ายกับชาวอีสานทั่วไป

บ้านเรือนไทพวน จะยกพื้นสูงมีใต้ถุนบ้าน ใช้งานประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ทำคอกวัว คอกควาย ฯลฯ นิยมปลูกเรือนที่มีห้องตั้งแต่ ๓ ห้องขึ้นไป มีหลังคาทรงมนิลา หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ใช้นิยายผูกมัดแทนการตอกตะปู

ชื่อภาพ : บ้านเรือนชาวไทพวน
ที่มา : <https://sites.google.com>

ถ้าเป็นบ้านผู้มีฐานะดีหลังคาจะมุงด้วยกระเบื้องไม้ เรียกว่า ไม้แป้นเกล็ด หรือ กระเบื้องดินเผา พื้นและฝาเรือนใช้ไม้กระดาน หรือ ไม้ไผ่สับออกเป็นแผ่น แล้วมีเสื่อสานด้วย หวายปูทับอีกชั้นหนึ่ง ห้องครัวอยู่บนเรือน มีฐานยื่นออกมาจากตัวเรือน มีบันไดขึ้นลงพาดที่ นอกชานด้านทิศเหนือ เสาเรือนอาจใช้ไม้เนื้อแข็งทั้งต้น หรือใช้อิฐก่อเป็นเสาขนาดใหญ่

การแต่งกาย ผู้ชายจะนุ่งกางเกงหรือผ้าโจงกระเบน ใส่เสื้อม่อฮ่อม มีผ้าขาวม้าพาดบ่า หรือคาดเอว ผู้หญิงนุ่งผ้าซิ่น มีผ้าขาวม้ารัดอกหรือใส่เสื้อแขนกระบอกสีดำ สีครามหรือสีทึบ เด็กผู้ชายใส่กำไลเท้า เด็กผู้หญิงใส่กำไลมือและกำไลเท้า ทรงผมของไทพวนจะเป็นสิ่งบอกถึง สถานภาพของแต่ละคน เช่น ผู้หญิงที่เป็นสาวรุ่น จะไว้ผมทรงผูกผม คือ รวบผมมารวมไว้ กลางศีรษะแล้วใช้เชือกผูกมัดผมไว้ ปล่อยให้ผมยาวไปตามลำตัว เอาหนามเม่นแทงกลัดไว้ เมื่อ อายุ ๑๗-๑๘ ปี อาจทำทรงผมแบบโค้งมน คล้ายกับผูกผม แต่เอาปลายผมขึ้นมาไว้ข้างบน แล้วจัดให้เป็นรูปโค้งหรือวงกลม ปลายผมที่ห้อยออกมาให้เข้ามันทาให้ติดกันเป็นริ้วแหลม พอ อายุ ๒๐ ปีขึ้นไปจัดว่าเป็นสาวเต็มตัวแล้ว จะเอาผมทั้งหมดไปขมวดเป็นกระจุกไว้กลางศีรษะ สำหรับผู้ชายเมื่อโกนผมไฟแล้วก็โกนต่อไปเรื่อย ๆ เมื่อโตเป็นหนุ่มถึงจะไว้ทรงผมได้

ชื่อภาพ : การแต่งกาย

ที่มา : <http://www.imgrum.org>

ชาวไทพวนมีความเชื่อเรื่องผี เรื่องการเข้าทรง ประเพณีที่ปฏิบัติต่อกันมา คือ งานบุญกำฟ้า มีการทำข้าวหลาม ข้าวจี เพื่อนำไปถวายพระ และแจกจ่ายแก่ญาติมิตรในรอบปี จะมี ๓ ครั้งคือ ขึ้น ๓ ค่ำ ขึ้น ๑๐ ค่ำ และขึ้นสิบ ๕ ค่ำ เดือน ๓ ในช่วงเวลาดังกล่าวชาวไทพวน จะไม่ทำงานโดยจะพักผ่อนอยู่กับบ้านและมีการเล่นต่างๆ เช่น เล่นต่อไม้ เล่นลูกช่วง

ปัจจุบันชาวไทยพวน รับเอาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวอีสานมา ปฏิบัติ การใช้ภาษา การแต่งกาย การนับถือศาสนา ฯลฯ อย่างเต็มตัว

ชื่อภาพ : ประเพณีบุญกำฟ้า ชาวไทพวน

ที่มา : <http://www.stou.ac.th>

ชาวไทใต้ อพยพมาจากภาคอีสานเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดเลย ส่วนใหญ่มาจาก จังหวัดกาฬสินธุ์ อุบลราชธานี และยโสธร เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๖ จะพบชาวไทใต้จำนวนมากที่ อำเภอเอราวัณ และอำเภอนาดูน

ชาวไทใต้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สภาพบ้านเรือนจะเป็นกระต๊อบ นิยม สร้างบนที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึง หลังคามุงด้วยหญ้าคา ออกไก่ จิ้ง ดั้ง และระแนง ทำจากไม้ ฝาบ้านทำด้วยไม้ไผ่สับที่เรียกว่า ฟาก เามาสานเข้าด้วยกันเป็นลวดลายแล้วติดเข้ากับตัวบ้าน

โดยใช้ไม้ไผ่ขัดเอาไว้ พื้นบ้านปูด้วยฟาก ชานบ้านและเรือนครัวสร้างยื่นออกมาจากส่วนหน้า โดยมีระดับต่ำกว่าตัวบ้าน เสาบ้านใช้ไม้เนื้อแข็ง บันไดทำจากไม้ไผ่หรือไม้เนื้อแข็ง โดยทั่วไป บ้านชาวไทใต้โนอิตจะมีห้องเดียวคือห้องนอน ใต้ถุนยกสูงเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์และใช้เป็นที่พักเก็บอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ

การแต่งกาย ผู้ชายจะใส่เสื้อผ้าฝ้ายคอกลมสีขาวผ่าหน้าตลอด และนุ่งโจงกระเบนสีขาวยาวถึงเข่า มีผ้าขาวม้าคาดเอวและคล้องคอ ผู้หญิงจะใส่เสื้อคอกลม แขนกระบอก นุ่งผ้าถุงฝ้ายมัดหมี่ ผู้สูงอายุที่เป็นผู้ชายจะใส่เสื้อคอกลมหรือใส่เสื้อผ้าฝ้ายสีขาว ผ่าหน้าตลอดและนุ่งโจงกระเบน ผู้หญิงจะใส่เสื้อหมากกะหล่งหรือเสื้อแขนกระบอก คอกลมสีขาว ติดกระดุมที่ทำจากผ้าฝ้ายและนุ่งผ้าถุง และถ้าเป็นงานบุญหรือการเล่นพื้นเมือง ผู้ชายจะมีผ้าสไบ หรือผ้าที่มีลักษณะคล้ายผ้าขาวม้า พาดที่บ่า ผู้หญิงจะใส่เป็นสไบเฉียง ส่วนคนเฒ่าคนแก่จะมีผ้าเปียง (ผ้าสไบ) พาดบ่า

ชื่อภาพ : การแต่งกายของชาวไทใต้
ที่มา : <http://oknation.nationtv.tv>

ภาษาไทใต้ คือภาษาอีสานทั่วไป ได้แก่ ภาษาไทยอีสานจากจังหวัดอุบลราชธานี ภาษาไทโคราชจากจังหวัดนครราชสีมา

ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทใต้ คือ ฮีตสิบสอง อาทิจน บุญพระเวสหรือมหาชาติ นิยมทำกันในเดือนสี่ บุญบั้งไฟนิยมทำกันในเดือนหก บุญซำฮะจะทำกันในเดือนเจ็ด ได้แก่ บุญกฐินหรือบุญเดือนสิบสอง

"ฮีตสิบสอง" หมายถึง งานประเพณีสิบสองเดือน เช่น

๑. เดือนอ้าย - บุญเข้ากรรม	๗. เดือนเจ็ด - บุญเข้าชะ
๒. เดือนยี่ - บุญคูณลาน	๘. เดือนแปด - บุญเข้าพรรษา
๓. เดือนสาม - บุญข้าวฉี่	๙. เดือนเก้า - บุญข้าวประดับดิน
๔. เดือนสี่ - งานบุญพระเวส (หรือพะเหวด)	๑๐. เดือนสิบ - บุญข้าวสาก
๕. เดือนห้า - บุญสงกรานต์	๑๑. เดือนสิบเอ็ด - บุญออกพรรษา
๖. เดือนหก - บุญบั้งไฟ	๑๒. เดือนสิบสอง - บุญกฐินงาน

สำหรับการละเล่นพื้นเมืองที่ได้ตกทอดกันมาแต่ดั้งเดิม เรียมอันร (รำลาวกระทบไม้) จะเล่นกันเฉพาะในเดือนห้าโดยหนุ่มสาวจะมาร่วมกันเล่นเพื่อความสนุกสนานประจำปี ลำตัด (ลำตรุษสงกรานต์) จะเล่นกันในวันขึ้นปีใหม่เพื่อรับบริจาคเครื่องจตุปัจจัย เครื่องไทยทานต่างๆ ไปถวายวัด กันตรึม เป็นการละเล่นอย่างหนึ่งที่เล่นได้ในโอกาสต่างๆ ไป

ชื่อภาพ : การละเล่น เรียมอันร

ที่มา : <http://oknation.nationtv.tv>

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

คำชี้แจง

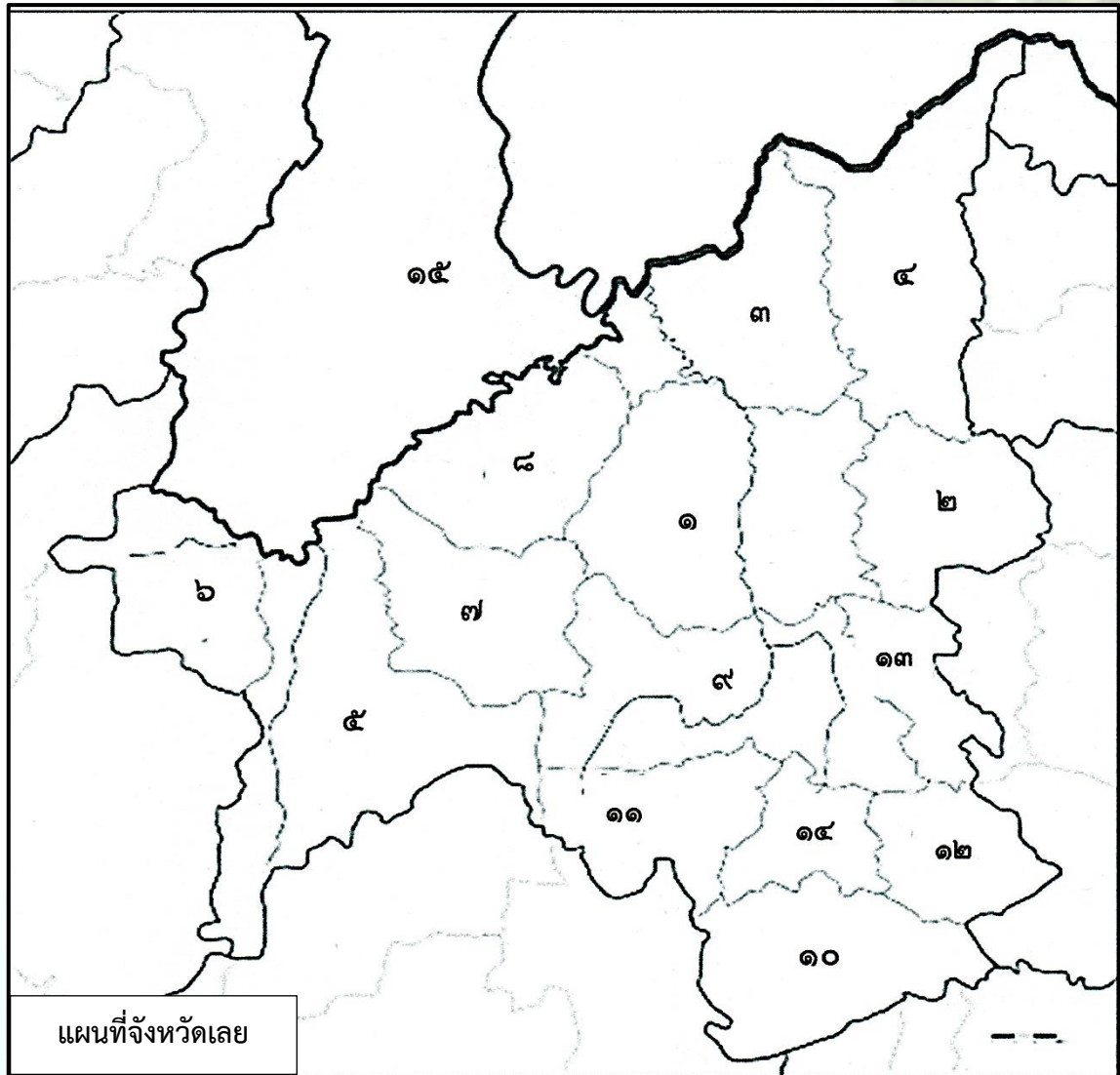
๑. กิจกรรมที่ ๑ ถิ่น...เฮไล โดยให้นักเรียนเติมคำตอบที่ถูกต้องลงในช่องว่าง แล้วตรวจคำตอบ จากเฉลยคำตอบท้ายเล่ม
๒. กิจกรรมที่ ๒ รู้รอบ...ตอบได้ โดยให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในช่องว่าง แล้วตรวจคำตอบ จากเฉลยคำตอบท้ายเล่ม
๓. กิจกรรมที่ ๓ จั๊ปปู่.....หมู่เฮา ให้นักเรียนนำชื่อสถานที่ และชาติพันธุ์ เติมลงหน้า ข้อ ๑- ๑๐ ให้มีความสัมพันธ์กัน
๔. กิจกรรมที่ ๔ แผนผังชาติพันธุ์ ให้นักเรียนศึกษากลุ่มชนเชื้อสายไทย จากหนังสือ อ่านเพิ่มเติม ๑ กลุ่มเชื้อสาย แล้วนำมาเขียนสรุปเป็นแผนผังความคิด ในเรื่องถิ่นที่อยู่อาศัย ในจังหวัดเลย การตั้งบ้านเรือน การแต่งกาย ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี
๕. ให้นักเรียนนำคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินระดับความสามารถ เพื่อประเมินว่า นักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับใด แล้วนำทั้งคะแนนและระดับความสามารถ ใส่ไว้ในตารางประเมินความสามารถ ซึ่งอยู่ตอนท้ายของกิจกรรม

ตั้งใจทำกิจกรรม นะครับ
แล้วหนู..หนู จะได้คะแนนเยอะๆ

กิจกรรมที่ ๑ ถิ่น...ทะเล

คำชี้แจง ให้เขียนชื่ออำเภอในจังหวัดเลย และประเทศเพื่อนบ้าน ลงท้ายหมายเลข ๑ - ๑๕ ที่กำหนดให้ ลงในช่องว่างด้านล่างให้ถูกต้อง โดยให้ตรงกับหมายเลขในแผนที่ และตากแต่งให้สวยงาม (คะแนน ๑๕ คะแนน)

๑.

๖.

๑๑.

๒.

๗.

๑๒.

๓.

๘.

๑๓.

๔.

๙.

๑๔.

๕.

๑๐.

๑๕.

กิจกรรมที่ ๒ รู้รอบ...ตอบได้

คำชี้แจง ให้ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้ ดังนี้

๑. จงบอกคำขวัญของจังหวัดเลย และอธิบายความหมายมาพอสังเขป (๒ คะแนน)

๒. เพราะเหตุใดจึงใช้พระธาตุศรีสองรัก เป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดเลย (๑ คะแนน)

๓. จังหวัดเลยอยู่ติดกับประเทศใด และมีแม่น้ำใดเป็นแนวกันพรมแดน (๒ คะแนน)

๔. จงอธิบายการแบ่งเขตตามลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเลย (๓ คะแนน)

๕. การปกครองของจังหวัดเลย แบ่งการปกครองออกเป็น (๒ คะแนน)

๑. -----

๒. -----

โรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่นั้นเป็นการปกครองแบบใด

กิจกรรมที่ ๓ จับคู่...หมู่บ้าน

คำชี้แจง จงนำชื่อสถานที่ และชาติพันธุ์ ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมหน้าข้อที่ ๑ - ๑๐
ให้มีความสัมพันธ์กัน (สามารถใช้เป็นคำตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน

แม่น้ำเหือง แม่น้ำเลย แม่น้ำโขง แม่น้ำพอง
ชาวไทยใต้ ชาวไทพวน ชาวไทดำ

- ๑. มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาในที่ราบสูงทิเบต
- ๒. มีต้นน้ำเกิดจากภูหลวง ชาวบ้านเรียกว่า เลยวังใสย
- ๓. มีต้นกำเนิดจากภูกระดึง
- ๔. มีต้นน้ำเกิดจากภูเมี่ยงในประเทศลาว
- ๕. ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน
- ๖. ประเพณีงานบุญกำฟ้า
- ๗. การเล่นเรียมอันเร (รำลาวกระทบไม้)
- ๘. ประเพณีปาดตอง
- ๙. ตั้งถิ่นฐานที่บ้านบุสม และบ้านกลาง อำเภอเชียงคาน
- ๑๐. งานบุญพระเวส (หรือพระเวศ)

กิจกรรมที่ ๔ ชาติพันธุ์ของฉัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษากลุ่มชนเชื้อสายไทย จากหนังสืออ่านเพิ่มเติม ๑ กลุ่มเชื้อสาย แล้วนำมาเขียนสรุปเป็นแผนผังความคิด ในเรื่องถิ่นที่อยู่อาศัยในจังหวัดเลย การตั้งบ้านเรือน การแต่งกาย ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

ตรวจคำตอบ

กิจกรรมที่ ๑ ถิ่น...เฮไล

๑. อำเภอเมืองเลย	๒. อำเภอนาดัง	๓. อำเภอเชียงคาน
๔. อำเภอปากชม	๕. อำเภอด่านซ้าย	๖. อำเภอนาแห้ว
๗. อำเภอภูเรือ	๘. อำเภอท่าลี่	๙. อำเภอวังสะพุง
๑๐. อำเภอภูกระดึง	๑๑. อำเภอภูหลวง	๑๒. อำเภอผาขาว
๑๓. อำเภอเอราวัณ	๑๔. อำเภอหนองหิน	๑๕. ประเทศลาว

กิจกรรมที่ ๒ รู้รอบ...ตอบได้

๑. -“เมืองแห่งทะเลภูเขา สุดหนาวในสยาม ดอกไม้งามสามฤดู ถิ่นที่อยู่อริยสงฆ์ มั่นคงความสะอาด”

-ความหมายของคำขวัญของจังหวัดเลย ภูมิประเทศของจังหวัดเลย เกิดจากการเคลื่อนตัวทิวเขาลงของเปลือกโลก เป็นเวลาหลายร้อยล้านปีมาแล้ว เกิดภูเขาลดหล่นกันมากมาย เป็นเขาที่มีพื้นที่ราบหลายแห่ง (Table Land) เกิดพันธุ์ไม้นานาพันธุ์ จากการที่ภูมิประเทศลาดเอียงไปทางเหนือจึงทำให้อากาศแผ่ปกคลุมหนาวเย็น เพราะไม่มีแนวเขาสูงกั้น

๒. เป็นอนุสรณ์การปักปันเขตแดนในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา กับพระเจ้าไชยเชษฐาแห่งกรุงศรีสัตนาคนหุต(เวียงจันทน์) ก่อสร้างเมื่อพ.ศ. ๒๑๐๓ เสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๑๐๖ ตั้งอยู่วัดพระธาตุศรีสองรัก

๓. ติดกับประเทศลาว โดยมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองเป็นแนวพรมแดน

๔. - เขตภูเขาสูง อยู่บริเวณด้านทิศตะวันตก ได้แก่ บริเวณอำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย อำเภอหนองหินและอำเภอท่าลี่

- เขตที่ราบเชิงเขา อยู่บริเวณทางด้านทิศใต้และทิศตะวันออก ได้แก่ อำเภอภูกระดึง อำเภอเอราวัณ อำเภอนาดัง อำเภอผาขาว อำเภอภูหลวง อำเภอปากชม และกิ่งอำเภอหนองหิน

- เขตที่ราบลุ่ม อยู่บริเวณลำน้ำเลย และลำน้ำโขง ได้แก่ บริเวณอำเภอวังสะพุง อำเภอเมืองเลย และอำเภอเชียงคาน

๕. ๑) การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น ๑๔ อำเภอ ๘๙ ตำบล ๘๔๐ หมู่บ้าน

๒) การปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น ๒ เทศบาลเมือง และ ๒๗ เทศบาลตำบล

โรงเรียนของนักเรียนอยู่ในเขตอำเภอวังสะพุง เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น

กิจกรรมที่ ๓ จับคู่...หมู่บ้าน

๑. แม่น้ำโขง	๒. แม่น้ำเลย	๓. แม่น้ำพอง	๔. แม่น้ำเหือง	๕. ชาวไทดำ
๖. ชาวไทพวน	๗. ชาวไทใต้	๘. ชาวไทดำ	๙. ชาวไทพวน	๑๐. ชาวไทใต้

กิจกรรมที่ ๔ ชาติพันธุ์ของฉัน

- ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคุณ -

เกณฑ์การประเมิน

ระดับความสามารถ / คะแนน

๓๙-๔๕ ดีมาก

๓๑-๓๘ ดี

๒๕-๓๐ พอใช้

๐ - ๒๔ ต้องปรับปรุง

ลองประเมินตนเอง ดูสิว่า
คะแนนที่ได้ อยู่ในระดับใด

บันทึกรผลการประเมินตนเอง	
กิจกรรมที่	คะแนนที่ได้
๑. (๑๕ คะแนน)	
๒. (๑๐ คะแนน)	
๓. (๑๐ คะแนน)	
๔. (๑๐ คะแนน)	
รวม	

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร.(๒๕๔๒). **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และ**

ภูมิปัญญาจังหวัดเลย. องค์การค้าคุรุสภา ลาดพร้าว, กรุงเทพมหานคร.

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. สำนักงานจังหวัดเลย.(๒๕๕๓) "ข้อมูลจังหวัดเลย:

สภาพทั่วไป สิ่งแวดล้อม และการวิเคราะห์." (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.loei.go.th/data/POP40.DOC> (ม.ป.ป.). (๑๘ เมษายน ๒๕๕๘).

นรินทร์ คุณเมือง. (๒๕๕๐). **ความเป็นชายขอบของกลุ่มชาติพันธุ์ถิ่น - ยวนในจังหวัดเลย.**

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมวิทยาการพัฒน, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานจังหวัดเลย. (๒๕๔๖).**ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดเลย.** วัฒนธรรมพาณิช

กรุงเทพมหานคร.